

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

LAROUSSE **junior**

Mitologia

enciclopedia rao

Director:
Dominique Korach

Editor:
Françoise Vibert-Guigue

Responsabil editorial:
Brigitte Bouhet

Redactori:
Edith Flamarion,
Antoinette Gimaret,
Michèle Lancina,
Céline Masbou,
Claudine Nédelec,
Nancy Oddo

Director artistic:
Frank Sérac

Ilustratori:
Anne Wilsdorf,
Manu Boisteau,
Jean-François Martin,
Émile Bravo

Cercetare iconografică:
Brigitte Bouhet,
Valérie Delchambre

LAROUSSE JUNIOR DE LA MYTHOLOGIE
© Larousse, 2008

Grupul Editorial RAO
Str. Turda 117-119, sector 1,
București, România
e-mail: office@raobooks.com
www.raobooks.com
www.rao.ro

LAROUSSE JUNIOR
MITOLOGIA
©Enciclopedia RAO 2003, 2008
pentru versiunea în limba română
Ediția a II-a

Traducere din limba franceză
Ana Antonescu

ISBN 978-973-717-263-1

Orice reproducere sau preluare
parțială sau integrală, prin orice mijloc,
a acestui text și/sau a iconografiei
cuprinse în lucrarea de față este strict
interzisă, acestea fiind proprietatea
exclusivă a editorului.

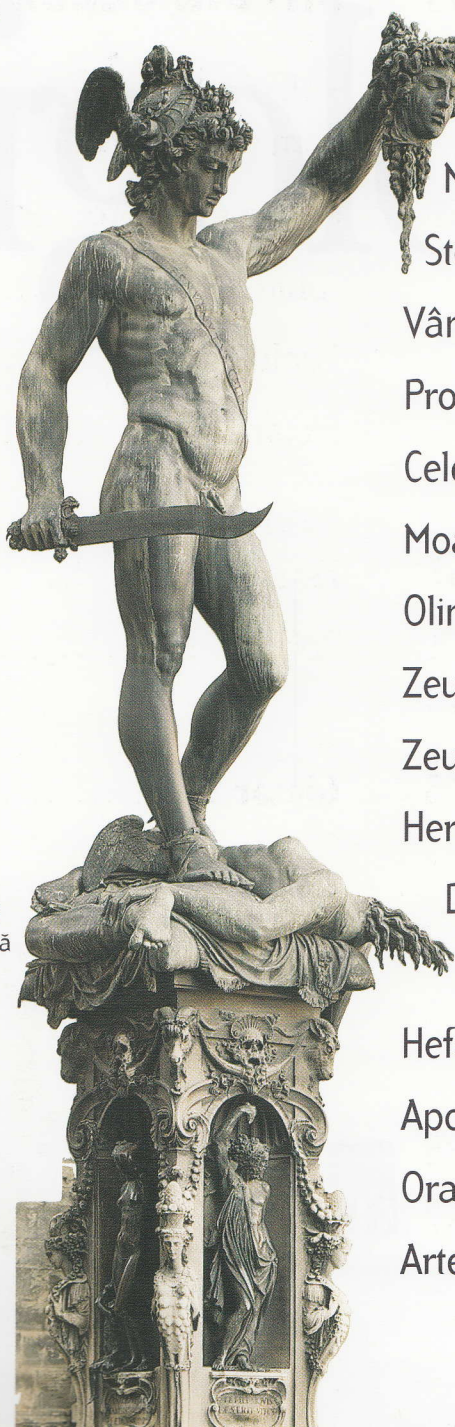
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României
Mitologia/Larousse; trad.: Ana Antonescu.-
Ed. a 2-a, rev.- București:
Enciclopedia RAO, 2008
ISBN 978-973-717-263-1
I. Antonescu, Ana (trad.)

39

ZEI OLIMPULUI

PARTEA I

Nașterea lumii	6-9
Ziua și noaptea	10-11
Marea și apele	12-15
Munții și pădurile	16-17
Stelele	18
Vânturile	21
Prometeu	22-23
Cele cinci seminții ale omului	24
Moartea	25
Olimpul	26-27
Zeus	28-29
Zeus îndrăgostit	30-31
Hera	32-33
Demeter	34-35
Poseidon	36-37
Hefaistos	38-39
Apolo	40-41
Oracole și profetii	42-43
Artemis	44-45

Libris

CUPRINS

Hermes	46-47
Atena	48-49
Afrodita	50-51
Ares	52-53
Dionysos	54-55
Hades	56-57
Infenul	58-59

SEMIZEI ȘI EROI

PARTEA A 2-A	
Eroi	62-67
Iason și lâna de aur	68-71
Teseu	72-73
Monștri	74-75
Creaturi extraordinare	76-77

RĂZBOIUL TROIAN

PARTEA A 3-A	
Războiul troian	80-85
Clanul grecilor	86-87

Clanul troienilor	88-89
Ulise	90-93

MITURI CELEBRE

PARTEA A 4-A

Familii blestemate	96-99
Pedepse celebre	100-103
Iubirea	104-105
Cupluri celebre	106-107
Metamorfoze	108-109

PARTEA A 5-A

Zei și oameni	110-113
Zei romani	114-116

Glosar	117-126
--------------	---------

NAȘTEREA

Vechii greci credeau că la originea lumii se află haosul, golul, Geea, Pământul, și Eros, dragostea. De abia apoi au apărut giganții și numeroși alți monștri. Ca să restabilească ordinea în Univers, zeii au fost nevoiți să se lupte cu ei.

Eros, zeul dragostei.
Frescă romană
(sec. I d.Hr.).

La început, pe când lumea nu exista, nu era decât golul, golul nemărginit, abis pe care grecii îl numeau haos. Din haos s-a născut Pământul, Geea, glia-mamă, care a creat marea și cerul, pădurile și munții. A urmat Eros, dragostea, dar dragostea primordială, diferită de cea dintre oameni, pentru că aceștia încă nu existau. Apoi, Geea i-a dat naștere lui Uranus, cerul înstelat, și lui Pontos, marea și apele. Atunci, Uranus, cerul, a acoperit-o pe de-a-ntregul pe Geea, Pământul, și s-a împreunat cu ea fără opreliște. Ei au avut împreună mulți copii. Dar Uranus fiind așezat tot timpul deasupra mamei Geea, lipit de ea, copiii nu puteau ieși din pânțele ei.

Titani și monștrii

Primii copii ai lui Uranus și ai Geei au fost cei șase titani și surorile lor, cele șase titanide. Le-au urmat monștri cumpliți, cei trei ciclopi, care nu aveau decât un singur ochi, dar acela îngrozitor, ucigător, și cei trei hecatonhiri, giganți cu câte o sută de brațe și cincizeci de capete,

LUMII .RO

care aveau o forță extraordinară. Toți acești copii o sufocau pe Geea.

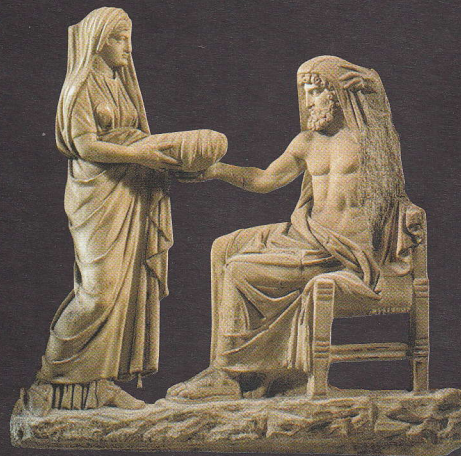
De aceea ea le-a cerut ajutorul, incitându-i să se revolte împotriva tatălui lor. Acest tată care-i strivea era înfricoșător, părând de neînvins. Numai Cronos, cel mai tânăr dintre titani, a avut curajul să o ajute pe Geea și să-l înfrunte pe Uranus.

Uranus și Cronos

În pântecul său, Geea a meșterit o seceră cu care Cronos și-a castrat tatăl. De atunci, Uranus s-a desprins de Geea și s-a îndepărtat de ea pentru totdeauna. Pământul și cerul erau în sfârșit separate, fiecare la locul său. Din sângele scurs

Rhea dându-i lui Cronos o piatră învelită în scutece în locul micuțului Zeus.

Sculptură romană (sec. al II-lea d.Hr.).

Această pictură a lui Rubens (sec. al XVI-lea) îl reprezintă pe zeul timpului, Cronos (Saturn la romani), devorându-și unul dintre copii.

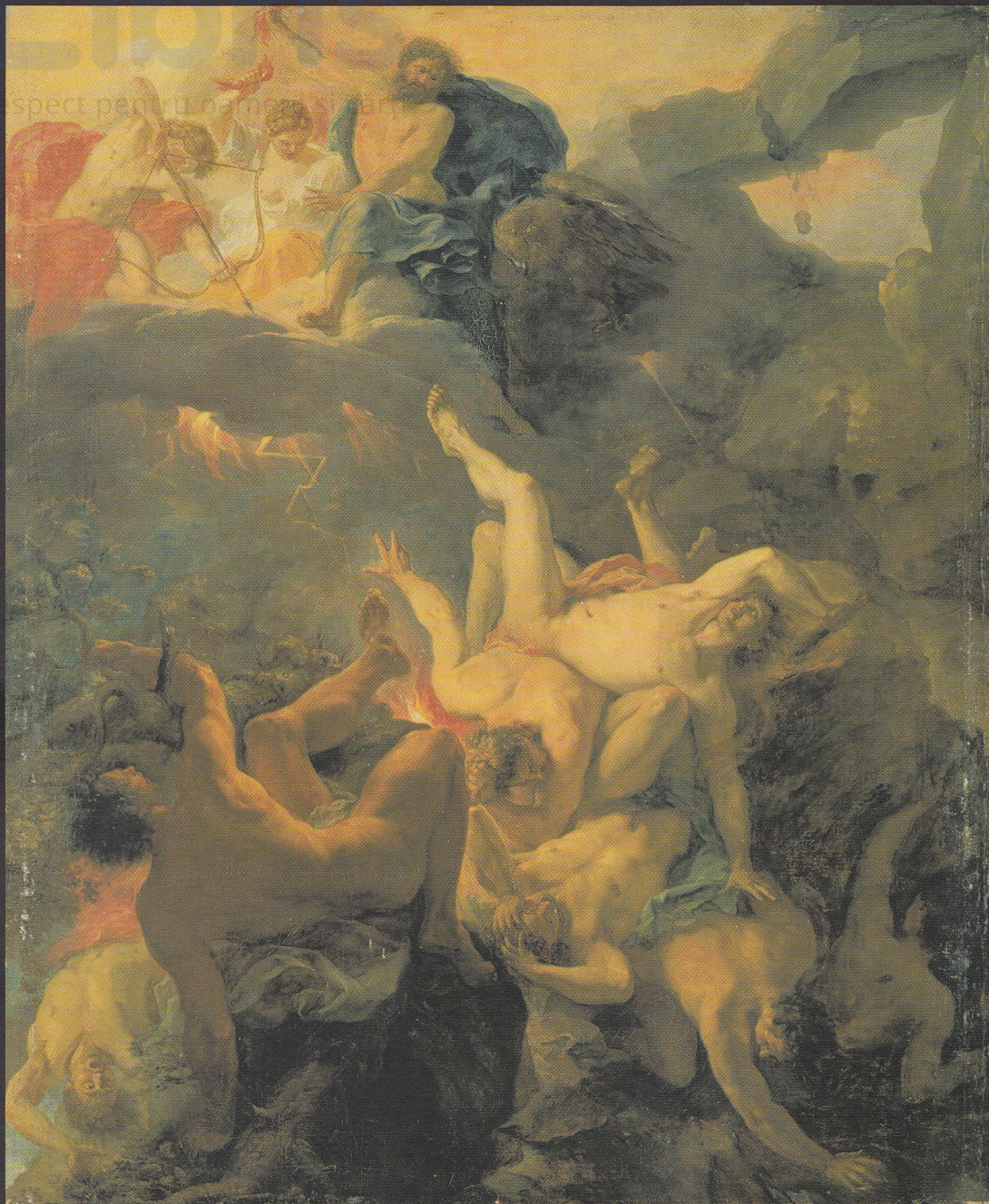
din rana lui Uranus s-au născut cele trei erinii, divinitățile răzburării și ale pedepsirii, gigantii care personifică războiul și violența, nimfele războinice, locuind în arbori, din care își făceau sulite.

Domnia lui Cronos

Cronos cel viclean a devenit primul rege al lumii, înconjurat de frații și surorile sale, titanii și titanidele. A luat-o de soție pe sora sa Rhea și i-a aruncat în Infern pe cei trei ciclopi și pe cei trei giganți cu o sută de brațe. Dar Geea l-a prevenit pe

fiul său că unul dintre copiii lui îl va detronea. Astfel încât, de fiecare dată când Rhea făcea un copil, Cronos îl înghițea. I-a devorat așa pe Hades și pe Poseidon, pe Hera, pe Demeter și pe Hestia. Până într-o zi, când Rhea s-a folosit de un șiretlic pentru a-și salva ultimul născut, pe Zeus. A ascuns copilul și a pus în locul lui o piatră înfășată în scutece, pe care Cronos a înghițit-o fără să bănuiască nimic. Zeus a crescut și s-a răzbunat pe tatăl lui. A reușit să-l facă pe Cronos să vomite... și toți frații și surorile lui au apărut rând pe rând. Aceștia sunt zeii din Olimp.

Jupiter trăsându-i pe titani. Pictură de Charles Lamy (sec. al XVIII-lea).

Războiul zeilor

Astfel a început războiul zeilor. De o parte erau Cronos și ceilalți titani, de cealaltă, Zeus, alături de frații și surorile sale. S-au luptat vreme îndelungată până când Gea l-a sfătuit pe Zeus să-i elibereze pe ciclopi și pe giganții cu o sută de brațe pentru a-i veni în ajutor. Ciclopul i-au adus lui Zeus o armă de neînving: fulgerul.

Iar hecatonhirii și-au pus în slujba lui forța teribilă a brațelor. Titanii au fost învinși și au fost azvârliți în lumea subpământeană, de unde nu au mai putut ieși niciodată.

Tifon cel groaznic

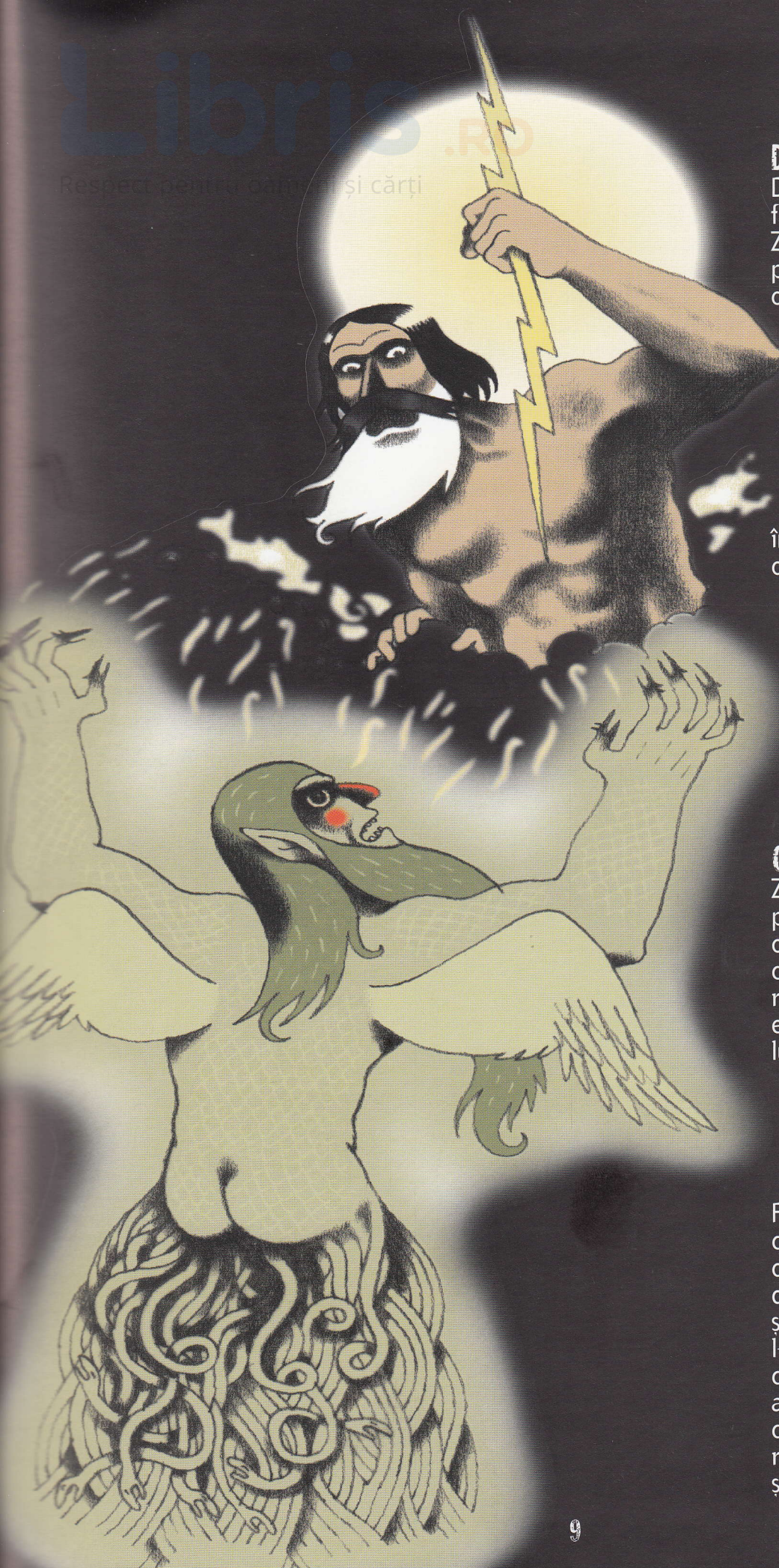
În clipa în care Zeus părea să fi câștigat lupta, Gea, ostenită de zeii olimpieni,

a dat naștere lui Tifon, un gigant monstruos cu o sută de capete de șerpi. Lupta dintre Zeus și Tifon a fost cumplită. Tifon era atât de puternic, încât a reușit să-l înlăntuie pe Zeus și să-l lase neputincios, tăindu-i nervii brațelor și ai picioarelor. Atunci, Tifon l-a ferecat pe Zeus într-o peșteră și s-a culcat. Șiretul Hermes a venit însă în ajutorul lui Zeus și a reușit să-i găsească nervii, pe care i-a prins la loc fratelui său. Astfel, Zeus și-a redobândit fulgerul, l-a trăsnetit pe Tifon, și l-a închis în adâncul Pământului. Se spune că atunci când Etna erupe, Tifon își varsă furia. Din trupul doborât al lui Tifon s-au stârnit vânturi cumplite și distrugătoare.

Zeus și giganții

Victoriile lui Zeus n-a rezolvat însă totul.

Zeii îi aveau de înfruntat și pe giganți. Aceștia erau tineri războinici, iviți gata înarmați din Pământ. De abia născuți, s-au luptat între ei, apoi s-au împăcat pentru a-i înfrunta pe zeii olimpieni. Giganții nu puteau fi înfrânți decât de un zeu și un muritor. Cu ajutorul lui Herakles, care i-a străpuns cu săgețile lui otrăvite, Zeus a reușit să-i învingă pe giganți.

Din înălțimea Olimpului

După aceste victorii asupra forțelor brutale ale Răului, Zeus a ajuns să domnească peste Univers, peste zei și peste oameni. El s-a statornicit în înălțimea cerului, pe Muntele Olimp, cu frații, surorile și copiii săi. Le-a împărțit acestora puteri și privilegii. Olimpul era o lume luminoasă, armonioasă, din care Zeus alungase toate puterile Răului, fie în lumea subpământeană, în Tartar, fie pe Pământ, în lumea oamenilor.

Oamenii

Zeus l-a chemat pe Prometeu pentru a hotărî locul convenit oamenilor, pentru a discerne ceea ce revenea zeilor și ceea ce revenea muritorilor. Prometeu era fiul titanului Iapet, fratele lui Cronos. El nu era titan, ci gigant, ca și frații săi, Epimeteu și Atlas. Prometeu era nesupus, mereu gata să se răzvrătească împotriva lui Zeus, și era la fel de viclean ca și acesta. Prometeu era considerat creatorul și binefăcătorul oamenilor. El i-a plămădit din lut după asemănarea zeilor și le-a dăruit focul, pe care l-a furat din Olimp. Și atunci când fratele său, Epimeteu, a creat animalele, el le-a înzestrat cu atâtea calități, încât nu mai rămăseseră prea multe și pentru oameni!

Helios, zeul Soarelui, cu carul său. Platou (sec. al IV-lea î.Hr.).

Helios

Helios personifica Soarele, chiar mai mult decât Apollo. Era un tânăr foarte frumos, iar capul îi era înconjurat de o aureolă de raze de aur. În fiecare dimineață, precedat de auroră, străbătea cerul într-un car de foc tras de patru cai foarte iuți. Pornea din partea de Răsărit a Universului ca să ajungă la Ocean, aflat la Apus. Noaptea, Helios se întorcea la Răsărit, trecând Oceanul într-o barcă impunătoare.

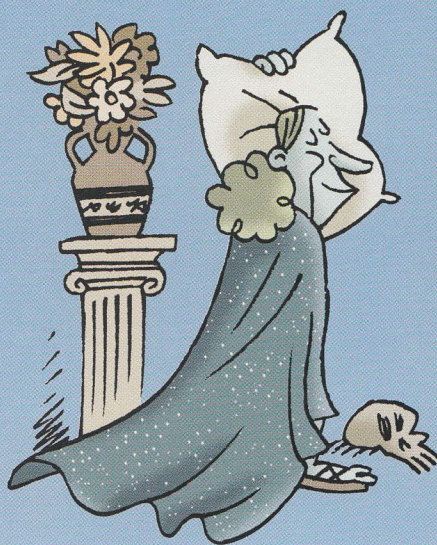
Eos, aurora

Fiica titanului Hiperion și a titanidei Theia, Eos era sora Selenei și a lui Helios. Ea personifica aurora: apariția sa pe bolta cerească marca nașterea zilei. Datorită culorii rozalii a luminii matinale, se spunea că veșmântul lui Eos avea culoarea șofranului, iar degetele îi erau trandafirii. Ea deschidea porțile cerului în fața carului lui Helios, Soarele.

Ziua

și noaptea

Fenomenele naturale s-au ivit, în ansamblul lor, imediat după haos și sunt considerate ca aflându-se la originea a tot ceea ce a urmat.

Eos în carul său. Vas (sec. al V-lea î.Hr.).

Nyx, noaptea

Nyx era noaptea cu aripile-i negre. Ivită din haos, ea este una dintre cele mai străvechi divinități. Ea i-a adus pe lume pe Hemere (ziua) și pe Aither (aerul), dar tot ea era și mama a numeroase alte forțe funeste: Thanatos (moartea), Hypnos (somnul), Eris (vrajba), Nemesis (răzbunarea), moirele, care hotărau soarta oamenilor.